

Kirje

Nimeämispyyntö

VM119:00/2012

05.11.2012

Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelun tuki -työryhmä

Valtiovarainministeriö on asettamassa työryhmän, jonka tehtävänä on asiantuntijana tukea käynnistyvää perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelutyötä. Työryhmän tehtävät on kuvattu oheisissa asettamispäätöksen ja hankesuunnitelman luonnoksissa.

Valtiovarainministeriö pyytää **jakelussa mainittuja tahoja nimeämään sekä nais- että miesehdokkaansa työryhmän jäseneksi** osallistumaan työryhmän toimintaan ajanjaksolla 3.12.2012 – 31.12.2013 (arvio). Valtiovarainministeriö nimeää työryhmälle puheenjohtajan.

Opetus- ja kulttuuriministeriötä pyydetään nimeämään ehdokkaat To-dennetun osaamisen rekisterin (TOR) näkökulman kattavasti.

Sisäasiainministeriötä pyydetään nimeämään ehdokkaat Häätäkeskuslaidoksen ja pelastustoimen näkökulmat kattavasti.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä pyydetään nimeämään ehdokkaat KANTA- ja KANSAs-rekisterien näkökulmat kattavasti.

Suomen Kuntaliittoa pyydetään omien ehdokkaidensa lisäksi nimeämään yhden sairaanhoitopiiriin ja kahden kunnan edustajat.

Valtiovarainministeriötä pyydetään nimeämään edustajat aluehallintovierastojen organisaatiosta.

Työryhmään nimettävien henkilöiden tulisi sekä toiminnan (prosessien) että tietojärjestelmien näkökulmasta tuntee oman organisaationsa ratkaisut, joilla perustietovarantojen tietoja hyödynnetään tai tuotetaan saataville. Työryhmän jäsenten tulee myös kyetä ottamaan kantaa ja linjaamaan suunniteltavan yhteisen tavoitetilan viitearkkitehtuurin sisältöä.

Pyydämme toimittamaan vastauksen **23.11.2012 mennessä** sähköpostilla valtiovarainministeriön kirjaamoon osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Perustietovarantojen viitearkkitehtuuri

Perustietojen viitearkkitehtuurin suunnittelu tuottaa tuloksena loogisen tason ratkaisumallin - viitearkkitehtuurin – sille, miten julkisen hallinnon perustietovarannoissa sijaitsevia tietoja hyödynnetään julkisen hallinnon organisaatioiden prosesseissa ja tietojärjestelmissä. Tämä kattaa sekä perustietojen haun prosessien ja järjestelmien käyttöön että myös tietovarantoa hallinnoivan organisaation ulkopuolelta tapahtuvat tietojen päivitykset tietovarantoon. Lisäksi viitearkkitehtuuri ottaa kantaa siihen, millaisilla ratkaisulla tietovarantojen sisältämien tietojen jakelu ja käyttöön tarjoaminen tulee järjestää, jotta tiedot ovat yhtenevällä tavalla ydintoiminnan prosessien ja tietojärjestelmien hyödynnettävissä.

Viitearkkitehtuurin suunnittelussa ensisijaisesti huomioon otettavat tietovarannot ovat tietohallintolaissa mainitut

- väestötietojärjestelmä
- yhdistysrekisteri
- kaupparekisteri
- säätiörekisteri
- kiinteistötietojärjestelmä
- yritys- ja yhteisötietojärjestelmä
- Maanmittauslaitoksen ja Geodeettisen laitoksen ylläpitämä maastotietoja koskeva tietojärjestelmä

sekä edellisten lisäksi

- todennetun osaamisen rekisteri TOR (valmisteilla SADE-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuudessa)
- terveydenhuollon potilasarkisto KANTA ja vastaava sosiaali-
huollon arkisto KANSÄ

Tarkoituksena on silti saada aikaan sellainen viitearkkitehtuuri, jota voi soveltaa myös laajemmin muihin yhteiseen käyttöön tarjottaviin tietovarantoihin.

Lisätietoja antaa tarvittaessa neuvotteleva virkamies Jukka Uusitalo, puh. 02955 30119. Sähköposti on muotoa.etunimi.sukunimi@vm.fi.

ICT-johtajan sijaisena
Yksikön päällikkö

Riku Jylhäkangas

Neuvotteleva virkamies

Jukka Uusitalo

Liitteet	1) Luonnos asettamispäätöksestä 2) Hankesuunnitelmaluonnos 3) Viitearkkitehtuurin sisältöhahmotelma
Jakelu	Kansaneläkelaitos Maanmittauslaitos opetus- ja kulttuuriministeriö Patentti- ja rekisterihallitus sisäasiainministeriö sosiaali- ja terveysministeriö Suomen Kuntaliitto Tampereen kaupunki Tilastokeskus valtiovarainministeriö Verohallitus Väestörekisterikeskus
Tiedoksi	muut ministeriöt Valtioneuvoston kanslia Oikeuskanslerin virasto

pp.kk.2012

Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelu

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen sekä hankkeen työtä tukevan työryhmän.

Toimikausi

3.12.2012 - 31.12.2013

Tausta

Valtiovarainministeriössä muodostettu julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri on yhteisten ratkaisujen suunnittelua ja hyödyntämistä sekä yhteen-toimivuutta edistävä rakenne, jonka avulla koordinoidaan ja kehitetään julkisen hallinnon organisaatioiden keskinäistä ja eri järjestelmien välistä yhteentoimivuutta. Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri koostuu joukosta yhteisiä arkkitehtuureja. Yhteisessä arkkitehtuurissa suunnitellaan ja toteutetaan ne ratkaisut, joita alueen toimijoiden kannattaa yhteisesti hyödyntää. Yksi yhteisistä arkkitehtuureista on Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri (JHKA,

https://www.yhteentoimivuus.fi/aihealue/Julkisen_hallinnon_yhteinen_kokonaisarkkitehtuuri)

Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri tulee sisältämään mm. viitearkkitehtuurien kuvauksia, joilla ohjataan tietyn rajatun ratkaisukokonaisuuden suunnittelua ja toteutusta julkisen hallinnon organisaatioissa halutunlaiseen yhtenäiseen toteutusrakenteeseen. Yksi näistä JHKA:n sisältämistä viitearkkitehtuureista on perustietovarantojen viitearkkitehtuuri.

Tavoitteet

Valtiovarainministeriön Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelu -hankkeen tavoitteena on suunnitella yhteinen loogisen tason ratkaisumalli - viitearkkitehtuuri – sille, miten julkisen hallinnon perustietovarannoissa sijaitsevia tietoja hyödynnetään julkisen hallinnon organisaatioiden prosesseissa ja tietojärjestelmissä. Tämä kattaa sekä perustietojen haun prosessien ja järjestelmien käyttöön että myös tietovarantoa hallinnoivan organisaation ulkopuolelta tapahtuvat tietojen päivitykset tietovarantoon. Lisäksi viitearkkitehtuuri ottaa kantaa siihen, millaisilla ratkaisulla tietovarantojen sisältämien tietojen jakelu ja käyttöön tarjoaminen tulee järjestää, jotta tiedot ovat yhteneväisellä tavalla ydintoiminnan prosessien ja tietojärjestelmien hyödynnettävissä.

Viitearkkitehtuuri ei ota kantaa siihen, millaisilla tekniikoilla ja tuotteilla ratkaisu toteutetaan. Viitearkkitehtuuri toimii yhteisenä ratkaisumallina, jonka pohjalta kukin perustietovarantojen sisältämiä tietoja hyödyntävä tai niitä käytettäväksi tarjoava organisaatio laatii tarkemman suunnitelman oman ratkaisunsa toteutukselle. Viitearkkitehtuuria noudattamalla toteutetut ratkaisut ovat yhteneväiset ja eri organisaatioiden toteutukset toimivat yhteen.

Tehtävä

Hankkeen tehtävänä on suunnitella edellä kuvattujen tavoitteiden mukainen Perustietovarantojen viitearkkitehtuuri.

Työryhmän tehtävänä on perustietovarantojen tietojen hyödyntämiseen ja tuottamiseen liittyvällä asiantuntijuudellaan tukea valtiovarainministeriön Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelu –hanketta ja sitä toteutavaa projektia. Tehtävät koostuvat tarvittavan taustatiedon hankkimisesta, suunnittelutyöhön osallistumisesta ja työn linjaamisesta sekä tulosten katselmoinnista. Työskentelymuotoina ovat työryhmän yhteiset työpajat sekä itsenäinen taustatyö omissa organisaatioissa.

Työryhmän ja koko hankkeen tehtävät on tarkemmin kuvattu hankesuunnitelmassa (Liite 1).

Organisointi

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto vastaa hankkeen ja työryhmän toiminnasta.

Hankkeen tehtävä toteutetaan projektina. Projektin toteutus hankitaan konsultointiyritykseltä Hanselin Teknisen IT-konsultoinnin puitesopimusjärjestelyllä. Projektin johtaminen on toimittajan tehtävä, mutta projektia ohjaa valtiovarainministeriön hankepäällikkö.

Valtiovarainministeriön asettama, perustietoja tuottavista ja hyödyntävistä organisaatioista kootuista asiantuntijoista muodostettu työryhmä tukee projektin työtä asiantuntijuudellaan.

Hanke raportoi julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin arkkitehtuuriryhmänä toimivalle JUHTA:n kokonaisarkkitehtuuriyksikölle (asetetaan syksyn 2012 kuluessa). Raportoinnista vastaa hankepäällikkö.

Hankkeen ja työryhmän kokoonpano:

Hankepäällikkö ja työryhmän puheenjohtaja:

Jukka Uusitalo, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö.

Projektin toimittavan konsultin projektiorganisaatio:

Toimittaja hankitaan hankkeen käynnistyessä.

Työryhmän jäsenet:

N.N, tehtävänimike, Organisaatio

N.N, tehtävänimike, Organisaatio

N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio
 N.N, tehtävänimike, Organisaatio

Työryhmä voi kuulla myös työryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.
 Työryhmä valitsee sihteerin.

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto voi täydentää tai muuttaa hankkeen ja työryhmän organisointia ja perustaa uusia hankkeen alaisia ryhmiä mahdollisesti esiin tulevien tarpeiden mukaisesti.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä työskentelee virkatyönä. Työryhmän jäsenille ei makseta palkkiota. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matkakustannuksista. Ulkopuolisilta ostettavien palvelujen kustannukset rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 28.70.01. Päätökset palvelujen hankinnasta tekee valtiovarainministeriö.

xxx N N

xxx N N

Liitteet

1) Hankesuunnitelma

Jakelu

Nimeämispyynnön saaneet organisaatiot
 Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Ministeriöt
 Valtioneuvoston kanslia
 Oikeuskanslerin virasto
 Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)
 Perustietovarantojen neuvottelukunta (PERTIVA)

*** L U O N N O S ***

PERUSTIETOVARANTOJEN VIITEARKKITEHTUURIN SUUNNITTELU

Säädöshanke	Kehittämishanke X	Tutkimushanke	Muu hanke
-------------	-------------------	---------------	-----------

Hankkeen asettaja:

Valtiovarainministeriö

Hankepäällikkö:

Jukka Uusitalo, neuvotteleva virkamies

Hankeassistentti (hankesihteeri):

n.n

Hankkeen aloitus:

3.12.2012

Hankkeen valmistuminen:

31.12.2013

1 Hankkeen tausta ja lähtökohdat

Perustietovarantojen käytön ja hyödyntämisen kehittäminen on ollut tavoitteena monessa hankkeessa aiemminkin, mm:

- Valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnittelu (VM064:00/2006, toimikausi 13.11.2006 – 31.12.2007) (hankkeeseen sisältynyt Perustietovarannot-projekti)
- Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen (VM125:00/2007, toimikausi 11.2.2010 – 31.12.2011)
- Julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat (PERA) (VM125:00/2007, toimikausi 11.2.2010 – 31.12.2011)
- Julkisen tiedon saatavuus – työryhmä (LVM073:02/2007, toimikausi 1.2.2010 – 31.12.2010)

Valtiotason arkkitehtuurit (VALTASA) –hankkeen (VM125:00/2007, toimikausi 26.5.2009 – 31.12.2010) lopputulosten ja saadun lausuntopalautteen pohjalta valtiovarainministeriössä on muodostettu julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri. Se on yhteisten ratkaisujen suunnittelua ja hyödyntämistä sekä yhteentoimivuutta edistävä rakenne, jonka avulla koordinoidaan ja kehitetään julkisen hallinnon organisaatioiden keskinäistä ja eri järjestelmien välistä yhteentoimivuutta. Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri koostuu joukosta yhteisiä arkkitehtuureja. Yhteisessä arkkitehtuurissa suunnitellaan ja toteutetaan ne ratkaisut, joita alueen toimijoiden kannattaa yhteisesti hyödyntää. Yksi yhteisistä arkkitehtuureista on Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri (JHKA, https://www.yhteentoimivuu.fi/aihealue/Julkisen_hallinnon_yhteinen_kokonaisarkkitehtuuri)

Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri tulee sisältämään mm. viitearkkitehtuurien kuvauksia, joilla ohjataan tietyn rajatun ratkaisukokonaisuuden suunnittelua ja toteutusta julkisen hallinnon organisaatioissa halutunlaiseen yhtenäiseen toteutusrakenteeseen. Yksi näistä JHKA:n sisältämistä viitearkkitehtuureista on perustietovarantojen viitearkkitehtuuri.

2 Hankkeen tavoitteet ja tulokset

Hankkeen tavoitteena on suunnitella yhteinen loogisen tason ratkaisumalli - viitearkkitehtuuri – sille, miten julkisen hallinnon perustietovarannoissa sijaitsevia tietoja hyödynnetään julkisen hal-

linnon organisaatioiden prosesseissa ja tietojärjestelmissä. Tämä kattaa sekä perustietojen haun prosessien ja järjestelmien käyttöön että myös tietovarantoa hallinnoivan organisaation ulkopuolelta tapahtuvat tietojen päivitykset tietovarantoon. Lisäksi viitearkkitehtuuri ottaa kantaa siihen, millaisilla ratkaisulla tietovarantojen sisältämien tietojen jakelu ja käyttöön tarjoaminen tulee järjestää, jotta tiedot ovat yhtenevällä tavalla ydintoiminnan prosessien ja tietojärjestelmien hyödynnettävissä.

Tarjottavan tiedon laadukkuus ja ajantasaisuus ovat hyödyntäjän kannalta olennaisia, ja siksi viitearkkitehtuurissa otetaan kantaa tietovarantojen tuottamis- ja ylläpitoratkaisuihin tiedon saatavuuden ja hyödynnettävyyden, ydintiedon hallinnan (master-data-periaatteet) ja ajantasaisuusvaatimusten näkökulmasta. Lisäksi asetetaan vaatimuksia tiedon tuotannon prosesseille (mm. keruu, ylläpito, hallinta, jalostaminen, julkaisu). Vastaavasti otetaan kantaa yleisellä tasolla myös tiedon käyttäjän ja hyödyntäjän prosesseihin ja ratkaisuihin, jotta tiedon hyödyntäminen toteutuu laadukkaasti ja ajantasaisesti.

Viitearkkitehtuuri sisältää kokonaisarkkitehtuurimenetelmän (JHS 179) mukaisen jäsennyksen ja kuvauksen siitä, mitä prosesseja, tietoja, tietojärjestelmäpalveluita ja teknisiä komponentteja ratkaisussa on ja miten ne toisiinsa liittyvät. Myös ohjaavat periaatteet sisältyvät viitearkkitehtuuriin. Tietoturvan ja varautumisen näkökulmat sisällytetään kaikkiin edellä mainittuihin.

Viitearkkitehtuuri ei ota kantaa siihen, millaisilla tekniikoilla ja tuotteilla ratkaisu toteutetaan. Viitearkkitehtuuri toimii yhteisenä ratkaisumallina, jonka pohjalta kukin perustietovarantojen sisältämiä tietoja hyödyntävä tai niitä käytettäväksi tarjoava organisaatio laatii tarkemman suunnitelman ratkaisunsa toteutukselle. Viitearkkitehtuuria noudattamalla toteutetut ratkaisut ovat yhteneväiset ja eri organisaatioiden toteutukset toimivat yhteen.

Hanke tuottaa seuraavat tulokset:

- lyhyt yleiskuvaus nykytilasta työn pohjaksi
- viitearkkitehtuuridokumentti sisältäen perustietovarantojen hyödyntämisen loogisen ratkaisumallin
- lisäksi työn kuluessa 1 - 2 välitulosta ja lausuntoversio viitearkkitehtuurista

3 Keskeiset toimenpiteet

Hankkeen tehtävä toteutetaan projektina. Projektin toteutus hankitaan konsultointiyritykseltä Hanselin Teknisen IT-konsultoinnin puitesopimusjärjestelyllä. Projektia ohjaa valtiovarainministeriön hankepäällikkö.

Projektin käyttöön valtiovarainministeriö asettaa perustietoja tuottavista ja hyödyntävistä organisaatioista kootuista asiantuntijoista muodostetun työryhmän.

Arkkitehtuuria suunnitellessaan projekti työskentelee julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti (JHS 179 –suositus).

Projekti määrittelee ja dokumentoi perustietovarantojen viitearkkitehtuurin osaksi julkisen hallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuuria.

Projektin tehtävät:

- projektin työsuunnitelman tarkentaminen (projektin alussa)
- syntyvien lopputulosten tarkentaminen
- lähtöaineiston kartoitus ja keruu
- nykytilan kuvauksen laatiminen

- perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnittelu ml. tietoturvan ja varautumisen näkökulmat
- välitulosten julkaiseminen 1 - 2 kertaa projektin aikana työn edetessä. Sen lisäksi avointa työversioiden julkipitoa ja vapaata kommentointia, Yhteentoimivuusportaalissa tai muutoin.
- perustietovarantojen viitearkkitehtuurin sisältävän dokumentin laatiminen
- lausuntokierroksen järjestäminen
- lausuntopalautteen käsittely ja viitearkkitehtuurin dokumentaation viimeistely lausuntopalautteen pohjalta

Projektin lopputulokset:

- Perustietovarantojen viitearkkitehtuuri -dokumentti, sisältäen JHS-179-suosituksen mukaiset kuvaukset viitearkkitehtuurista
- projektin loppuraportointi.

Projektin aikataulu:

- projekti alkaa tammikuussa 2013.
- projekti päättyy viimeistään 31.12.2013

Projektin osapuolien tehtävät:

Hankepäällikkö (VM)

- hankepäällikön tehtävät valtiovarainministeriön hankkeessa ml. hankkeen tulosten julkaiseminen ja loppuraportointi
- valtiovarainministeriön asettaman työryhmän puheenjohtajuus
- toimittajan projektin ohjaus
- hankkeen tilanteen ja tulosten esittely eri ohjaus- ja koordinoitiryhmissä
- lausuntokierroksen järjestäminen
- lausuntopalautteen käsittely yhdessä työryhmän ja konsultin kanssa

Projektin toimittava konsultti (projektipäällikkö ja toimittajan projektiryhmä)

- projektin työsuunnitelman laatiminen (osana toimittajan tarjousta)
- projektin työsuunnitelman tarkentaminen projektin alussa ja ylläpito projektin kuluessa
- syntyvien lopputulosten ja niiden sisällön tarkentaminen projektin alussa ja tarvittaessa projektin kuluessa
- toimittajan projektin toteutus ja johtaminen
- lähtöaineiston keruu asiantuntijatyöryhmän avustuksella
- käytännön järjestelyjen hoitaminen
- työpajojen valmistelu, organisointi, vetäminen ja läpivienti (fasilitointi)
- työpajojen tulosten dokumentointi
- nykytilan kuvauksen laatiminen
- viitearkkitehtuurin sisällön luonti (arkkitehtuuriratkaisujen etsiminen, kehittäminen ja suunnittelu)
- viitearkkitehtuurikuvausten laatiminen ja dokumentointi (välitulokset, lausuntoversio ja lausuntopalautteen pohjalta päivitetty lopullinen versio)
- lausuntopalautteen käsittely yhdessä hankepäällikön ja työryhmän kanssa
- loppuraportin laatiminen toimittajan projektin työskentelystä

Projektin asiantuntijatyöryhmän jäsenet

- lähtöaineiston keruuseen osallistuminen
- vaatimusten asettaminen viitearkkitehtuurille
- työpajoihin osallistuminen

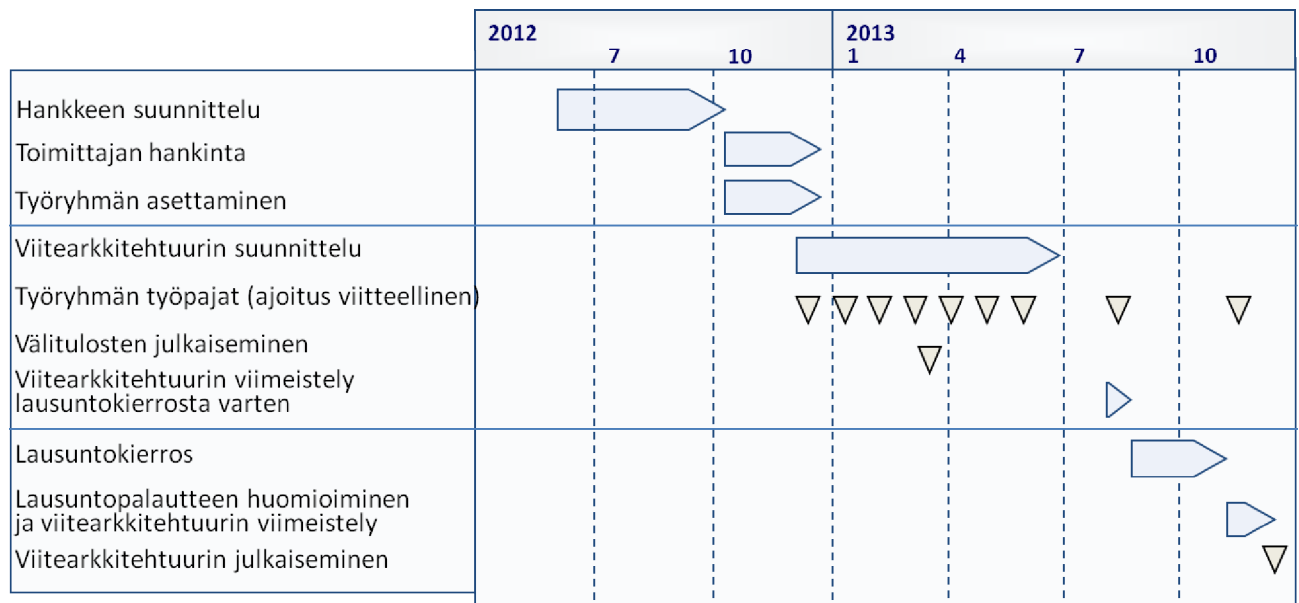
- arkkitehtuurisisällön luontiin osallistuminen
- viitearkkitehtuurin sisällön katselmointi ja hyväksyminen
- lausuntopalautteen käsittely yhdessä hankepäällikön ja konsultin kanssa

Työmääräarviot:

- hankepäällikkö (VM) 36 htp
- työryhmän jäsen 10 - 15 htp
- projektin toimittava konsultti 80 – 120 htp (tämä on tilaajan alustava arvio, toimittaja esittää laatimaansa projektisuunnitelmaan perustuvan työmääräarvionsa tarjouksessaan)

3.1 Hankkeen aikataulu

Hankkeen alustava aikataulu on esitetty yhteenvetona seuraavassa kuvassa:

4 Hankkeen rajaukset ja liittymät

4.1 Rajaukset

Viitearkkitehtuuri ei ota kantaa siihen, millä tekniikoilla ja tuotteilla viitearkkitehtuurin mukainen ratkaisu toteutetaan.

Tarkastelu rajataan tietoa tarjoaviin ja hyödyntäviin rajapintoihin ja niiden järjestämiseen ja toimintaan liittyviin seikkoihin.

Tiedon tuottamiseen ja jakeluun liittyvät tekniset ratkaisut rajataan pois tarkastelusta (kuten esim. miten tietokannat teknisesti on toteutettu.)

Viitearkkitehtuurin suunnittelussa ensisijaisesti huomioon otettavat tietovarannot ovat tietohallintolaissa mainitut

- väestötietojärjestelmä
- yhdistysrekisteri
- kaupparekisteri
- säätiörekisteri
- kiinteistötietojärjestelmä

- yritys- ja yhteisötietojärjestelmä
- Maanmittauslaitoksen ja Geodeettisen laitoksen ylläpitämä maastotietoja koskeva tietojärjestelmä

sekä edellisten lisäksi

- todennetun osaamisen rekisteri TOR (valmisteilla SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuudessa)
- terveydenhuollon potilasarkisto KANTA ja vastaava sosiaalihuollon arkisto KANSA

Tarkoituksena on silti saada aikaan sellainen viitearkkitehtuuri, jota voi soveltaa myös laajemmin muihin yhteiseen käyttöön tarjottaviin tietovarantoihin.

4.2 Liittymät ja sidokset

Hankkeen ja toimittajan projektin on hyödynnettävä seuraavien jo päätyneiden hankkeiden lopputulokset työssään:

- Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen (VM125:00/2007)
- Julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat (PERA) (VM125:00/2007)

Hankkeen ja toimittajan projektin on työssään ja lopputuloksissaan otettava huomioon muut tietovarantoihin liittyvät valtiovarainministeriön arkkitehtuurihankkeet (käynnissä tai käynnistymässä):

- Tiedon hallinnan viitearkkitehtuuri (esitutkimusvaihe ja varsinainen suunnitteluvaihe)
- Avoimen tiedon viitearkkitehtuuri
- Paikkatiedon viitearkkitehtuuri (hankkeen vetäjänä Maanmittauslaitos)
- Julkisen hallinnon metatietopalvelun esiselvitys
- Yhteisten ICT-palveluiden viitearkkitehtuuri
- Julkisen hallinnon palveluväylän viitearkkitehtuuri
- Sähköisen asioinnin viitearkkitehtuuri SAVI

Hankkeen ja toimittajan projektin on työssään otettava huomioon SADe-hanke ja sen palvelukokonaisuudet niiltä osin, kuin ne liittyvät perustietovarantojen hyödyntämiseen.

5 Kohderyhmät, sidosryhmät ja hyödynsaajat

Hankkeen hyödynsaajana ovat kaikki julkisen hallinnon organisaatiot, jotka käyttävät tai tuottavat perustietoja toiminnassaan.

Sidosryhmiä ovat

- perustietovarantoja ylläpitävät ja niitä jakavat organisaatiot (perusrekisterit sekä muut yleisesti yhteisesti käytettävät tietovarannot) ja niiden palvelutoimittajat
- perustietovarantojen tietoja toiminnassaan hyödyntävät organisaatiot (julkiset ja muutkin) ja niiden palvelutoimittajat
- tietoja perustietovarantoihin ylläpitävät organisaatiot (esim. kunnat) ja niiden palvelutoimittajat
- valtion, kuntien ja julkisen hallinnon yhteisiä tietojärjestelmäpalveluita tarjoavat organisaatiot (esim. Valtion IT-palvelukeskus ja Kuntien Tiera Oy)

6 Hankkeen riskit

Osapuolia on monta, ja näkemyseroja tavoitteista ja ratkaisuista voi syntyä.

Viitearkkitehtuurin kattama alue on laaja, mikä on riski viitearkkitehtuurin sisällön hallitulle suunnittelulle ja tulosten aikaansaamiselle suunnitellussa ajassa suunnitelluilla resursseilla.

Riskinä on viitearkkitehtuurin jääminen liian yleiselle tasolle, jolloin sillä ei saavuteta haluttua ohjausvaikutusta eikä siitä ole riittävästi hyötyä perustietovarantojen hyödyntämisen ja tuottamisen ratkaisuja suunnitteleville organisaatioille ja hankkeille.

7 Hankkeen organisointi ja resurssit

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto vastaa hankkeesta.

Hankkeen ohjausryhmänä toimii Julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin arkkitehtuuriryhmä (= JUHTA:n kokonaisarkkitehtuurijaosto).

Ohjausryhmän tehtävät ovat:

- suunnitelmien katselmointi
- hankkeen linjaukset
- tulosten kommentointi
- tulosten hyväksyminen esitettäväksi JUHTA:lle puollettavaksi.

Hankkeessa tehtävä työ koordinoidaan edellä kappaleessa ”Liittymät ja sidokset” lueteltujen arkkitehtuurihankkeiden työskentelyn kanssa.

Hankkeen ja projektin kokoonpano:

Hankepäällikkö ja työryhmän puheenjohtaja Jukka Uusitalo, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto.

Työryhmän jäsenet:

N.N, xxx, OrgX

Projektin toimittavan konsultin projektiorganisaatio:

- toimittaja hankitaan hankkeen käynnistyessä

8 Hankkeen raportointi ja seuranta

Toimittajan projekti raportoi valtiovarainministeriön hankepäällikölle projektin tehtävien tilanteesta.

Hankkeen etenemisestä raportoidaan

- JUHTA:n kokonaisarkkitehtuurijaostolle sen jokaisessa kokouksessa
- JUHTAlle hankkeen käynnistyessä ja sen jälkeen tarvittaessa
- JulkICT-toiminnon johtoryhmälle tarvittaessa

Raportoinnissa esitetään tiedoksi projektin tehtävien kulloinenkin tilanne (valmistuneet, työn alla olevat ja aloittamatta olevat tehtävät) ml. arvio jäljellä olevasta työmäärästä sekä päätettäväksi valmistellut linjausta vaativat asiat.

9 Hankkeen kustannusarvio

Hanke tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matkakustannuksista.

Hankkeen työtä tukeva tekninen IT-konsultointipalvelu ja mahdolliset muut ulkopuolisilta ostettavien palvelujen kustannukset rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 28.70.01. Päätökset palvelujen hankinnasta tekee valtiovarainministeriö.

Alustava arvio tarvittavasta konsultointipalvelun määrästä on 80 - 120 henkilötyöpäivää. Arvio käytettävän virkatyön määrästä on 220 henkilötyöpäivää.

10 Hankkeesta tiedottaminen/ viestintä

Hankkeesta tiedotetaan ulkoisesti

- Hare-järjestelmän kautta
- valtiovarainministeriön ICT-uutiskirjeessä
- Yhteentoimivuuden sivuilla valtiovarainministeriön Internet-sivustolla
- Yhteentoimivuusportaalissa (yhteentoimivuus.fi)

Hankkeesta tiedotetaan sisäisesti

- Sentissä (tarpeen mukaan)
- hankkeelle perustettavalla työryhmäsivustolla

Tiedotusmateriaalin laatimisesta vastaa valtiovarainministeriön hankepäällikkö.

Toimittajien ja muiden ulkoisten sidosryhmien kysymyksiin hankkeen aikana vastaa hankepäällikkö.

11 Hankkeen dokumentointi

Hankerekisteriin kuuluvat hankkeen asiakirjat tallennetaan Hare-järjestelmään.

Muut hankkeen asiakirjat tallennetaan Mahti-järjestelmään.

Hankepäällikkö vastaa dokumentoinnista. Hankeassistentti avustaa hankkeen asiakirjojen ylläpidossa Mahdissa ja Haressa.

Hankkeen tuloksina syntyvät arkkitehtuuridokumentit ja -kuvaukset julkaistaan Yhteentoimivuusportaalissa.

JulkICT-toiminto

Jukka Uusitalo

5.11.2012

Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin sisältö

Tämä on alustava hahmotelma Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin sisällöstä. Hahmotelma kuvaa alustavasti, mitä dokumentti tulee sisältämään olematta vielä tuo sisältö. Hahmotelma ei ole täydellinen eikä rajaava, varsinainen sisältö täsmentyy työtä tarkemmin suunniteltaessa ja työn kulussa.

Aivan tähän alkuun tulee yleistä kuvausta tavoitetilasta ja visiostakin.

Periaatetason kuvaukset

Viittaus julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteisiin (ainakin tietoon liittyviin)

- + niiden tarkentaminen tähän tapaukseen
- + niiden täydentäminen uusilla, perustietojen viitearkkitehtuurin tasoilla periaatteilla.

Julkishallinnon perustietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen - työryhmän tulokset

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20120227Lausun/name.jsp

- periaatteelliset linjaukset
- tietoluovutusten maksuja koskevat periaatteet
- julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalli
<https://www.yhteentoimivuus.fi/view/Asset/Asset.SingleView.xhtml?id=60097>
- perusrekisterien tietojen käsittelyä koskevat yleiset käyttöehdot
<https://www.yhteentoimivuus.fi/view/Asset/Asset.SingleView.xhtml?id=60098>

Ohjaavat strategiat

- hallitusohjelma
- valtioneuvoston periaatepäätökset
- JulkICT-strategia
- ...

Ohjaava lainsäädäntö.

Kokonaiskuva viitearkkitehtuurin sisällöstä

Tähän aika alkuun yleiskuvaksi kokonaiskuva/jäsennys, mielellään visuaalinenkin, viitearkkitehtuurin sisällöstä: viitearkkitehtuurin sisältämät elementit (kaikki arkkitehtuurinäkökulmat) ja niiden kytkeytyminen toisiinsa.

Toiminta-arkkitehtuuri

Yleiset organisaation tietoa hyödyntävät prosessit (inventointi, arviointi, suunnittelu, kuuleminen, päätöksenteko, asiointi, palvelut, tietopalvelu, palautteet).

Perustietojen tuottajan yleiset tietoa tuottavat prosessit (tiedon keruu, ylläpito, hallinta, yhdistely, jalostus, analysointi, visualisointi, julkaisu).

... ja kaikkien edellisten kytkeytyminen viitearkkitehtuurin kokonaisuuteen.

Tietosuojakäytännöt.

Tietoarkkitehtuuri

Käsitteet, käsittemalli (perustietovarantoihin yleisesti liittyvät käsitteet, ei yksittäisten varantojen sisältöön liittyviä käsitteitä).

Tietovarannot, joihin arkkitehtuuria sovelletaan (periaatteellisesti esitettynä ja ainakin hankkeen rajauksissa mainitut myös nimeltä).

Metatiedot.

- ...

Tiedon jäsentäminen, rakenteistaminen.

- yhteiset ydintiedot
- yhteiset tietorakenteet
- ydintiedon tunnistaminen, jäsentäminen ja rakenteen määrittely
- ...

Tiedonsiirtorajapintojen (tietosisällön) rakenne- / sanomakuvaukset

- viittaus JHS 170:een ja JHS 175:een
- ...

Tiedon suojaaminen, eheys, luottamuksellisuus ym.

Tietojärjestelmäarkkitehtuuri

Looginen järjestelmäjäsennys.

Ratkaisussa tarvittavat tietojärjestelmäpalvelut (kattavasti ja jollain sopival-
la tavalla esitettynä, alla oleva on vain hahmotelmaa ajatusten pohjaksi)

- loogisten tietojärjestelmäpalvelukomponenttien ketju käyttöliittymästä (esim. portaali) tai asiakasjärjestelmästä tietokantaan (sisältyy loogiseen järjestelmäjäsennykseen?)
- tietovarantopalvelut
 - o metatietopalvelut
 - o tietovarantojen perustietopalvelut (haku, tallennus)
 - o yhdistelmä-/koontipalvelut
- tekniset tukipalvelut
- ...

Tunnistaminen. Oikeuksien hallinta. Luottamusverkostot.
(tietovarantojen käyttäjille)

Lokitukset.

Valvonta.

Integraatio. Palveluväylä.

Palvelurekisteri.

Kts. PERA-määrittäminen (yleinen):

3 Linjaukset vastuista palveluverkostossa

3.1 Tietoturva

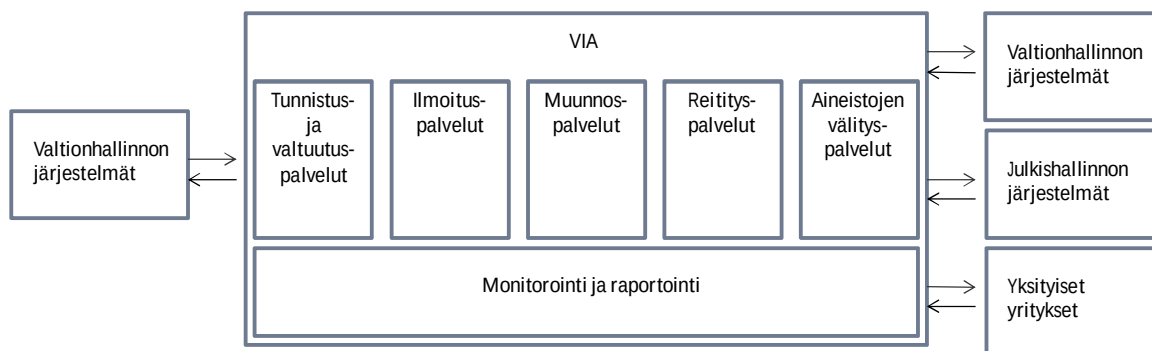
3.1.1 Tunnistaminen

3.1.2 Tietojen salaus integraatioissa

3.1.3 Jäljitettävyys

Kts. PERA-määrittäminen VIA-osuus, mm:

VIAN tulee tarjota aineistovälityspalvelua, joka tarjoaa aineistojen siirron lisäksi tunnistus-, muunnos-, reititys-, ilmoitus- sekä monitorointi- ja raportointipalvelut. Aineistojen julkaisun tulee olla mahdollista VIAN kautta muille julkishallinnon organisaatioille ja yksityisille yrityksille. Lisäksi aineistojen vastaanoton tulee olla mahdollista erityyppisistä organisaatioista, mikäli palvelun tilaaja on valtionhallinnon organisaatio.

Tekninen arkkitehtuuri

Tietovarantojen rajapintapalveluiden tekninen ratkaisumalli (PERA)
<https://www.yhteentoimivuus.fi/view/Asset/Asset.SingleView.xhtml?id=60052>)

Standardit

Tietoturvallisuuteen liittyvät tekniikat ja standardit

Sidosarkkitehtuurit

Luettelo sidosarkkitehtuureista ja kustakin kuvaus, miten liittyy perustietovarantojen viitearkkitehtuuriin, miten on huomioitu, ...

- INSPIRE-arkkitehtuuri ja -infrastruktuuri
- Paikkatietojen viitearkkitehtuuri

- Tiedon hallinnan viitearkkitehtuuri
- Avoimen tiedon viitearkkitehtuuri
- Julkisen hallinnon metatietopalvelun esiselvitys
- Sähköisen asiakaspalvelun viitearkkitehtuuri (SAVI)
- Yhteisten ICT-palveluiden viitearkkitehtuuri
- Julkisen hallinnon palveluväylän viitearkkitehtuuri
- ...